

ALGEMENE INSPECTIE
VAN DE FEDERALE POLITIE EN DE LOKALE POLITIE

GPI 62
betreffende de bewapening
van de geïntegreerde politie

EEN OVERZICHT
VAN DE LAATSTE INSPECTIEJAREN

Exemplaar AIG
Juli 2022

Directie
Audit en inspectie

BESTEMMELINGEN

Mevrouw A. Verlinden, minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing	Exemplaar 1
Mr V. Van Quickenborne, vice-eerste minister en minister van Justitie en Noordzee	Exemplaar 2
Mr. P. Vanderheyden, procureur-generaal van Luik	Exemplaar 3
De heer M. De Mesmaeker, commissaris-generaal van de Federale Politie	Exemplaar 4
Mr. N. Paelinck, voorzitter van de Vaste Commissie van de Lokale Politie	Exemplaar 5
Mevrouw K. Stinckens, voorzitter van het Permanent Comité van toezicht op de politie	Exemplaar 6
Mr. T. Gillis, inspecteur-generaal van de Algemene inspectie van de Federale Politie en van de Lokale Politie	Exemplaar 7

LIJST VAN AFKORTINGEN

AIG	Algemene inspectie van de Federale Politie en de Lokale Politie
Comité P	Vast Comité van Toezicht op de politiediensten
CWR	Centraal Wapenregister
DAO	Directie van de operaties inzake bestuurlijke politie
DGR	Algemene Directie van het middelenbeheer en de informatie
FEEDIS	Feeding Information System van de Federale gerechtelijke politie
GPI	Geïntegreerde politie
ICT	Information and Communication Technologies
ISLP	Integrated System for Local Police
ROI	Reglement van inwendige orde

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	5
2. VEILIGHEID VAN DE GEBOUWEN.....	7
3. HET OPSLAAN EN BEWAREN VAN DE BEWAPENING	11
4. IN BESLAG GENOMEN OF VRIJWILLIG AFGESTANE WAPENS	16
5. BEVEILIGING VAN DE WAPENS IN DIENSTVOERTUIGEN	19
6. OPSLAAN VAN MUNITIE.....	20
7. PROCEDURES EN RICHTLIJNEN	22
7.1. EXTERNE EN INTERNE RICHTLIJNEN	22
7.2. MACTIGING OM BEWAPENING BUITEN DE DIENST TE DRAGEN	23
7.3. ONTNEMING EN TERUGGAVE VAN DE INDIVIDUELE BEWAPENING.....	24
7.4. MELDING VAN INCIDENTEN	25
8. CONCLUSIE.....	29

1. INLEIDING

In het kader van haar wettelijke opdrachten krachtens de wet van 15 mei 2007¹ heeft de Algemene inspectie (AIG) in het verleden **verscheidene inspecties verricht in verband met de opslag en de bewaring van wapens in de gebouwen van de Federale en de Lokale Politie.**²

Deze materie wordt behandeld in de omzendbrief GPI 62 van 14 februari 2008 betreffende de bewapening³ van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus. Deze omzendbrief heeft als doel heeft het koninklijk besluit van 3 juni 2007⁴ toe te lichten.

De rol van de AIG bestaat erin **de toepassing van de omzendbrief GPI 62** door de leidinggevenden en het personeel van de geïntegreerde politie te inspecteren. De inspectie richt zich op de risicobeheersing⁵ (CP3-aanpak⁶) meer bepaald de beveiliging van de gebouwen en het opslaan en bewaren van de bewapening; zowel wat betreft de naleving van de regelgeving (controle van de normen), als wat betreft de materiële en organisatorische aspecten.

De GPI 62 belast de AIG ook met **het toezicht op en het beheer van de kwalitatieve en kwantitatieve analyse van incidenten** (en de verplichting om deze te melden), d.w.z. elke gebeurtenis die gepaard gaat met gewelddaden waarbij al dan niet gebruik is gemaakt van de politiebewapening, van interventietechnieken of -tactieken en ieder geval van diefstal of verlies van politiebewapening, munitie of beschermingsmiddelen zoals kogelwerende vesten (korpssuitrusting).

De AIG heeft onlangs op eigen initiatief en op verzoek van de gerechtelijke autoriteit nieuwe inspecties uitgevoerd.⁷ Bij deze recente inspecties komen dezelfde bevindingen en aanbevelingen naar voren als bij eerdere inspecties. De **herhaling van bepaalde bevindingen**, zowel met betrekking tot de managementaanpak van risico's en kwaliteit binnen de organisatie als met betrekking tot het gedrag van de medewerkers, was voor de AIG een aanleiding om, met het oog op een constructieve verbetering en optimalisering van de werking van de geïntegreerde politie, een synthesenota op te stellen van alle aanbevelingen die in dit verband al waren gedaan.

¹ Artikel 6 van de wet van 15 mei 2007 op de Algemene Inspectie en houdende diverse bepalingen betreffende de rechtspositie van sommige leden van de politiediensten.

² Inspectie van wapenopslagplaatsen, eindverslag, juli 2016. (Ongepubliceerd verslag).

Tussen september 2014 en juni 2016 heeft de AIG in het kader van de omzendbrief GPI 62 inspectiebezoeken gebracht aan 57 Lokale politiezones (waaronder 147 locaties) en 33 Federale politie-entiteiten (waaronder 48 locaties).

³ Onder bewapening wordt verstaan "alle wapens, individuele, collectieve of bijzondere, evenals de neutraliserende wapens, waarmee de personeelsleden zijn uitgerust, alsook de munitie en de accessoires ervan".

⁴ Zie het koninklijk besluit van 3 juni 2007 betreffende de bewapening van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, alsook de bewapening van de leden van de Diensten Enquêtes bij de Vaste Comités P en I en van het personeel van de Algemene Inspectie van de federale politie en van de lokale politie.

⁵ Een risico is een toekomstige en onzekere gebeurtenis die, als hij zich voordoet, van invloed is op de verwezenlijking van de doelstellingen.

⁶ Zie rondzendbrief CP3 van 29 maart 2011 over "organisatiebeheersing" bij de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus en de CP3-handleiding via de website <http://www.aigpol.be>.

⁷ Inspectieopdrachten in het kader van de omzendbrief GPI 62 in twee Lokale politiezones op 09/09/2021 en 13/09/2021. (Ongepubliceerde rapporten).

Voorts draagt het opstellen van een samenvattende nota met een meer transversale invalshoek die de aanbevelingen opneemt die de AIG naar aanleiding van punctuele inspectieopdrachten heeft geformuleerd bij, om passende initiatieven te **stimuleren** voor **strategische en operationele reflecties**. Deze ambitie strookt met de visie en de opdracht van de AIG, namelijk als onafhankelijk controleorgaan bij te dragen tot de optimalisering van de werking van de componenten van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.⁸

De aanbevelingen in deze synthesenota worden **per thema** behandeld:

- bescherming van de gebouwen ;
- het opslaan en bewaren van wapening ;
- inbeslaggenomen of vrijwillig afgestane wapens ;
- beveiliging van de wapens in de dienstvoertuigen ;
- het opslaan van munitie ;
- procedures en richtlijnen.

Deze aanbevelingen doen **geen afbreuk** aan de toepassing van **andere wetgeving**, zoals die betreffende het welzijn op het werk of de inbeslagneming van wapens en munitie.⁹

Om ze gemakkelijker te kunnen identificeren, zijn de aanbevelingen genummerd. De volgorde van de nummering wijst echter niet op een prioriteit bij de behandeling van de aanbeveling.

De bepalingen van de omzendbrief GPI 62bis¹⁰ tot invoering van de machtiging voor een nieuw kaliber voor collectieve wapening worden in dit verslag niet behandeld.

De wettelijke bepalingen die het gebruik van bewakingscamera's regelen, zullen niet worden geanalyseerd en becommentarieerd. De omzendbrief GPI 62 vermeldt geen *richtlijnen* voor het gebruik van bewakingscamera's, zowel rond het politiegebouw als in gebouwen waar politiemateriaal is opgeslagen. De AIG heeft dit aspect dan ook preventief geïnspecteerd en *niet gedetailleerd in de naleving van andere wettelijke bepalingen*¹¹ zoals de wet op het politieambt (WPA) en de Europese algemene verordening gegevensbescherming (GDPR).

⁸ Artikel 5 van de wet van 15 mei 2007 betreffende de inspectiedienst-generaal en houdende diverse bepalingen inzake het statuut van sommige leden van de politiediensten.

⁹ Bijvoorbeeld: de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij uitvoering van hun werk.

¹⁰ Omzendbrief GPI 62bis van 19 oktober 2017 tot wijziging van circulaire GPI 62 van 14 februari 2008 betreffende de wapening van de geïntegreerde tweeledige politie.

¹¹ Wet van 21 maart 2018 tot wijziging van de wet op het politieambt om het gebruik van camera's door de politiediensten te regelen, en tot wijziging van de wet van 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's, van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en van de wet van 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid.

2. VEILIGHEID VAN DE GEBOUWEN

2.1. CONTEXT

Een politiegebouw houdt een **inherent risico** in, waarvan het niveau wordt geëvalueerd op basis van verschillende criteria: de manier waarop het wordt gebruikt (tijdelijk of permanent), de staat waarin het verkeert (nieuw, bouwvallig, enz.), de ligging (geïsoleerd, enz.), de specifieke kenmerken (geklasseerd gebouw, enz.).

Elk van deze elementen heeft ook gevolgen voor de kosten van het onderhoud en het treffen van veiligheids- en beschermingsmaatregelen. Een politiegebouw dat niet wordt bewoond en beheerd, loopt bijvoorbeeld een groter risico op een inbraak.

2.2. BEVINDINGEN

Hoewel het veiligheidsaspect een absolute prioriteit is, heeft de AIG tijdens recente inspecties vastgesteld dat er **risico's** bestaan **met betrekking tot de veiligheid** van a) bepaalde politiegebouwen, b) de sites waarop deze gebouwen zich bevinden, c) de toegangen tot deze sites en/of gebouwen.

Om het risico van inbraak tot een minimum te beperken, bepaalt GPI 62 dat politiegebouwen die niet permanent worden bemand, moeten worden uitgerust met een **elektronisch alarmsysteem**. Bij het afgaan van het alarm moet een rechtstreekse telefoonverbinding tot stand worden gebracht met een officier van wacht die 24 uur per dag bereikbaar is.¹² Tijdens haar inspecties heeft de AIG vastgesteld dat de politiegebouwen in de meeste gevallen met een dergelijk systeem zijn uitgerust.

Met betrekking tot het alarmsysteem in de **bezochte politiegebouwen** stelde de AIG de volgende risico's vast:

- geen rechtstreekse telefoonverbinding met een 24 uur per dag bereikbare permanentie in geval van een systeemactivering voor gebouwen die niet permanent bemand worden;
- nalatigheid van sommige medewerkers die het alarmsysteem niet activeren voor ze vertrekken;
- het niet regelmatig wijzigen van de unieke code die door alle personeelsleden wordt gebruikt om het systeem te activeren of te deactiveren;
- het ontbreken van regelmatige tests om de goede werking van het systeem en de telefoonverbinding in geval van een activering te waarborgen;
- het ontbreken van een onderhoudsboekje waaruit blijkt dat het onderhoud van het alarmsysteem correct is uitgevoerd¹³.

¹² Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 2, art. 8.

¹³ Zie het Koninklijk Besluit van 25 april 2007 tot vaststelling van de voor installatie, onderhoud en gebruik van alarmsystemen en beheer van alarmcentrales.

Hoewel een elektronisch alarmsysteem een doeltreffend technisch middel is om een gebouw te beveiligen, zijn de **beveiliging van de toegangspunten** tot het gebouw en de systematische sluiting ervan wanneer het gebouw niet bemand is, fundamentele risicopreventiemaatregelen. De AIG stelde echter vast dat de toegangspunten (deuren en ramen) tot sommige politiegebouwen ernstig waren versleten of niet voldoende bestand leken tegen inbraak.

De GPI 62 maakt geen melding van **cameratoezicht** rond politiegebouwen en in gebouwen waar gevoelig materiaal is opgeslagen. Toch is dit type systeem ook een belangrijke risicopreventiemaatregel. Echter, op sommige plaatsen die uitgerust waren met bewakingscamera's, stelde de AIG vast dat de gemaakte beelden niet live werden bekeken, noch werden opgeslagen.

De AIG heeft ook vastgesteld dat het risico toeneemt wanneer politiegebouwen worden ondergebracht op **locaties waar andere "niet-politionele"-diensten zijn ondergebracht**, zoals de verplaatste kantoren van gemeentebesturen. Dit is ook het geval wanneer politie en "niet-politionele" werkruimten worden gedeeld, zonder enige vorm van een fysieke scheiding. In dergelijke gevallen kan de fysieke veiligheid van de mensen die de ruimte gebruiken, in gevaar komen. Het delen van gemeenschappelijke ruimten vereist de uitvoering van gezamenlijke risicopreventiemaatregelen voor de globale bescherming van de site en het gebouw.

2.3. AANBEVELINGEN

Nr	Aanbeveling
1	Alle niet-permanent bemande gebouwen met een elektronisch alarmsysteem uitrusten en ze in geval van alarm telefonisch doorverbinden met 24/7 permanentie.
2	Als het alarmsysteem werkt met een unieke code die aan alle personeelsleden wordt toegekend, moet ervoor worden gezorgd dat deze code regelmatig wordt gewijzigd om toegang door voormalige personeelsleden te voorkomen.
3	Opteren voor de toewijzing van een individuele code aan elk personeelslid teneinde de verantwoordelijkheid van eenieder aan te scherpen voor het systematisch activeren van het alarm.
4	Een veiligheidscultuur bevorderen binnen de organisatie door iedere werknemer die de werkplek als laatste verlaat te sensibiliseren om het alarmsysteem te activeren nadat hij/zij zich ervan heeft vergewist dat alle toegangen zijn gesloten.
5	Ervoor zorgen dat alle toegangen tot het gebouw gesloten zijn en dat het alarmsysteem altijd geactiveerd wordt wanneer het gebouw niet bezet bemand is.
6	Contactdetectoren (deuren en ramen) koppelen aan volumetrische detectoren.
7	Het alarmsysteem periodiek door een erkend bedrijf laten onderhouden en bij die gelegenheid een functietest uitvoeren.
8	Raam- en deurkozijnen die niet voldoende garanties lijken te bieden tegen inbraak verstevigen (of vervangen, waar mogelijk).
9	Opteren voor een systeem van opening van de toegangsdeuren per badge of individuele code om de controle door de leidinggevenden te optimaliseren. Dit behelst de controle op het gebruik van badges (login), het programmeren van een aantal beperkingen en het zo nodig snel verwijderen van toegangsrechten voor bepaalde personen.
10	Er altijd voor zorgen dat, als er geen badge of individueel code-openingsstelsel is geïnstalleerd, elke werknemer zijn of haar individuele openingsleutel zorgvuldig bewaart .
11	Ervoor zorgen dat leidinggevenden hun medewerkers regelmatig aanmoedigen om hun individuele sleutels op een veilige plaats te bewaren die alleen zij kennen.
12	Een camerabewakingssysteem installeren in en rond het gebouw ¹⁴ , waarvan het gebruik in overeenstemming is met de Wet op politieambt ¹⁵ (WPA) en de algemene verordening gegevensbescherming ¹⁶ (GDPR).
13	Samenwerken met derden die geen deel uitmaken van de geïntegreerde politie en die dezelfde toegang hebben tot een site waar zich een politiegebouw bevindt, om ervoor te zorgen dat de site permanent beveiligd blijft.
14	Met het oog op een integrale en geïntegreerde veiligheidsaanpak, een veiligheidsvergadering organiseren met alle belanghebbenden teneinde het algemeen toegangsbeheer tot de site en alle aspecten van een gemeenschappelijke risicopreventie te bespreken.

¹⁴ Zie het [advies van het Controleorgaan op de Politie van 17 augustus 2020](#) en de [website van de FOD Binnenlandse Zaken](#).

¹⁵ De Wet op het politieambt van 5 augustus 1992.

¹⁶ [De Algemene Verordening Gegevensbescherming](#).

15	Een strikte fysieke scheiding van de bij elkaar ondergebrachte diensten handhaven en een toegangscontrolesysteem opzetten om te voorkomen dat iemand van buiten de dienst binnendringt (bv. door een onafhankelijk elektronisch alarmsysteem, badgelezers, digitale codes, enz. te installeren).
16	In samenwerking met de techno-preventieadviseur, een specifiek voor het gebouw techno-preventief veiligheidsplan opstellen, rekening houden met de regelgeving over welzijn op het werk en de verplichting tot overleg met de sociale partners.
17	De leidinggevenden bewust maken van de noodzaak om een formele en doeltreffende controle op de naleving van de richtlijnen van het technisch-preventieve veiligheidsplan te implementeren.

AVG

3. HET OPSLAAN EN BEWAREN VAN DE BEWAPENING

3.1. CONTEXT

De GPI 62 voorziet in uniformiteit en bepaalde **veiligheidsprincipes** die in acht moeten worden genomen bij het opslaan en bewaren van de bewapening.

Daarom zijn de politiediensten verplicht de essentiële **kenmerken** van elk dienstvuurwapen op te nemen in het **centrale wapenregister**¹⁷ (CWR).

Aangezien verschillende veiligheidsbeginselen niet zijn opgesomd, zullen zij in het volgende hoofdstuk worden behandeld wanneer de bevindingen van de AIG bepaalde risico's op dit gebied aan het licht hebben gebracht.

3.2. BEVINDINGEN

De bewapening, die niet tijdens de dienst wordt gedragen of vervoerd, moet worden bewaard in een beveiligd lokaal/meubel die **slechts toegankelijk is voor een beperkt aantal gemachtigde personen**.¹⁸

De AIG heeft echter vastgesteld dat in sommige eenheden niet-politiepersoneel door ruimtes moet lopen waar bewapening is opgeslagen om toegang te krijgen tot een ander deel van het gebouw. De aanwezigheid van niet-politiepersoneel (administratief en logistiek personeel (CLog), oppervlaktetechnici, externe dienstverleners, enz.) in een ruimte waar gevoelige materiaal aanwezig is en waar politiefunctionarissen de wapens manipuleren, dient tot een strikt minimum te worden beperkt.

De wapenkamers mogen niet zichtbaar en toegankelijk zijn voor het publiek.¹⁹ Daarom kan op de veiligheidsplannen die in de openbare ruimten van het politiegebouw zijn opgehangen, geen melding worden gemaakt van of aanwijzingen worden gegeven over de plaats waar de vuurwapens worden opgeborgen. De AIG stelde echter vast dat de locatie van de wapenkamer soms op de plannen stond die op voor het publiek toegankelijke plaatsen waren opgehangen.

De lokalen/meubels waarin de bewapening wordt opgeborgen, moeten zoveel mogelijk a) verwijderd zijn van de ingang van het gebouw, b) zich niet op de benedenverdieping en aan de buitenkant van het gebouw bevinden, c) een deur hebben die bestand is tegen braak en die met een veiligheidsslot is uitgerust, d) uitgerust zijn met een anti-inbraakalarm.²⁰ De AIG heeft bij enkele gelegenheden vastgesteld dat de toegangsdeuren tot de wapenkamer eenvoudige houten binnendeuren zijn. Dit type deur is niet geschikt, omdat zij niet versterkt is en dus niet goed bestand is tegen inbraak.

¹⁷ Zie art. 3 van het Koninklijk Besluit van 26 juni 2002 betreffende het bezit en het dragen van wapens door de diensten van de overheid of van de openbare macht.

¹⁸ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 2, art. 1.

¹⁹ *Ibid*, blz. 10

²⁰ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 2, art. 3.

Bovendien waren, in sommige gevallen waar de wapenkamers ramen naar buiten hebben, deze niet beschermd en stonden afzonderlijke kastjes die niet aan de vloer waren bevestigd tegenover deze ramen.

In andere gevallen werden **individuele kluisjes** geplaatst a) in een gang in het volle zicht van passerende bezoekers, b) in de kantoren waar de verhoren van personen worden gehouden, of c) in dezelfde ruimte als die welke wordt gebruikt voor het triptiek van arrestanten. In sommige eenheden waren er gewoon niet genoeg individuele kluisjes voor alle personeelsleden. Eén kluisje voor individueel gebruik werd dus gedeeld door meerdere collega's.

Het spreekt vanzelf dat wanneer het personeel de beschikking krijgt over beveiligde lokale/meubels voor het **opslaan van de wapens**, het verboden is om daarvoor een andere plaats te gebruiken.²¹ De AIG stelde echter vast dat sommige medewerkers hun individuele wapens niet systematisch opbergen in de daarvoor bestemde kluisen. Voor het gemak bewaarden sommige politiemensen hun persoonlijke wapen in hun vestiaire of in hun kantoorkast. Deze praktijk is niet in overeenstemming met de wettelijke voorschriften en is uit veiligheidsoogpunt uiterst riskant. De specialist op het gebied van geweldbeheersing heeft een belangrijke rol te spelen bij de bewustmaking en de herinnering van het personeel aan de richtlijnen.

In het algemeen vermeldt de omzendbrief GPI 62 de politiële bewapening voor de uitvoering van politieopdrachten. De facto mogen professionele individuele kluisjes in geen geval andere wapens bevatten dan die welke deel uitmaken van de wettelijke individuele bewapening van politieambtenaren. De AIG heeft echter al de **aanwezigheid van privé wapens** geconstateerd die door personeelsleden in hun individuele kastjes werden opgeborgen.

In de GPI 62 staat dat individuele wapens zoveel mogelijk moeten worden opgeborgen in andere meubels, plaatsen of ruimten dan deze voorzien voor **collectieve en bijzondere wapens**.²² De AIG heeft in sommige eenheden vastgesteld dat individuele wapens samen met collectieve wapens worden opgeborgen of zelfs in de directe nabijheid van in beslag genomen wapens. Bijzondere wapens mogen op geen enkel moment toegankelijk zijn voor andere personen dan die welke een specifieke opleiding en toestemming voor het gebruik ervan hebben gekregen.

Om het risico van diefstal van politiebewapening zoveel mogelijk te beperken, mogen de politiegebouwen niet meer wapens bevatten dan de **hoeveelheid die noodzakelijk is voor de efficiënte uitvoering van de politietaken**.²³ De AIG heeft echter soms geconstateerd dat grote hoeveelheden gedeclasseerde wapens gedurende verscheidene jaren worden opgeslagen. De aanwezigheid van deze (gedeclasseerde) wapens is uiteraard niet gerechtvaardigd.

Met betrekking tot **het nemen en het terugleggen van wapens** voorziet GPI 62 in de vastlegging van een adequate procedure om de permanente traceerbaarheid te waarborgen.²⁴ Deze bepaling is van

²¹ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 2, art. 4.

²² Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 2, art. 5.

²³ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 2, art. 7.

²⁴ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 2, art. 2.

toepassing op alle wettelijk voorgeschreven wapens van politieambtenaren, met inbegrip van individuele wapens die dagelijks worden gebruikt. De AIG stelde echter vast dat er in sommige eenheden geen welomschreven procedure werd uitgeschreven voor het nemen en het terugleggen van wapens en dat er geen gebruikersregister werd bijgehouden. Het bestaan en de toepassing van een adequate procedure voor het nemen en het terugleggen van wapens is een conditio sine qua non voor een goed beheer van de dienst en de veiligheid van allen.

De GPI 62 schrijft voor dat **een individueel dienstwapen geladen wordt opgeslagen**²⁵ (met de lader in het wapen). De autoriteit heeft de mogelijkheid van deze regel af te wijken door te kiezen voor een andere methode van opslag en bewaring van de bewapening binnen haar eenheid. De wijze waarop dit gebeurt, moet duidelijk worden beschreven in het huishoudelijk reglement (ROI) of geformaliseerd in een permanente nota. Tijdens inspecties heeft de AIG het volgende vastgesteld: a) het ontbreken van een duidelijke en uniforme richtlijn ter zake, b) het opslaan van geladen individuele dienstwapens (magazijn in het wapen) wanneer een richtlijn daarvan afwijkt, en c) het opslaan van ongeladen individuele dienstwapens (magazijn niet in het wapen)-bij het ontbreken van een formele regeling voor een andere dan de voorgeschreven wijze van opslag en bewaring van een wapen.

Over **de toestand van de kamer van een vuurwapen tijdens het opslaan wordt** in de GPI 62 niets vermeld. Dit gebrek aan precisie impliceert dat elke eenheid de keuze heeft om een vuurwapen al dan niet gewapend (patroon in de kamer) op te bergen.

De AIG heeft zelfs gemerkt dat sommige leidinggevenden hun personeel toestaan met een gewapend vuurwapen te werken en het in die toestand in hun individuele kastje op te bergen. In sommige van deze gevallen was deze mogelijkheid niet geformaliseerd in een interne richtlijn.

In dit verband vestigt de AIG de aandacht op het feit dat deze keuzevrijheid kan leiden tot verwarring, en derhalve tot een potentieel veiligheidsrisico in verband met a) het gebrek aan uniformiteit, b) het veilig manipuleren van het wapen in een beperkte ruimte in de mogelijke aanwezigheid van derden, (c) de behandeling van het wapen door een leidinggevende tijdens een onaangekondigde controle van de aanwezigheid van het wapen in het persoonlijke kastje van een medewerker, en d) de veiligheid van de medewerkers in verband met personeelsleden die niet met een gewapende vuurwapen werken en het zonder patroon in de kamer opbergen. Het opslaan en veilig bewaren van een gewapend vuurwapen is een permanente uitdaging voor de elementaire veiligheidsbeginselen, terwijl de lege kamer het risico van accidenteel vuren bij het manipuleren ervan drastisch vermindert.

Tot slot heeft de AIG bij sommige eenheden discrepanties vastgesteld met betrekking tot de registratie van dienstvuurwapens in het Centraal Wapenregister (CWR), zoals geen registratie, fouten of onvolledigheid van de ingevoerde gegevens.

Naast het **verplichte** karakter van de zorgvuldige **registratie van alle vuurwapens** die aan een politie-eenheid toebehoren, vergemakkelijkt dit ook het bijhouden van een actuele **inventaris** van alle wapens en een **permanent** en adequaat **toezicht**.

Bovendien maakt het afficheren van deze inventaris in de wapenkamer het gemakkelijker om na te gaan of een vuurwapen er aanwezig is.

²⁵ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 1, algemene principes.

3.3. AANBEVELINGEN

Nr	Aanbeveling
1	Voldoen aan de voorschriften van GPI 62 betreffende het opslaan van het individuele vuurwapen: geladen (lader in het wapen) en op een veilige plaats die niet zichtbaar en niet toegankelijk is voor het publiek.
2	Een duidelijk en uniform standpunt innemen over de vraag in welke toestand (gewapend of niet) het vuurwapen in een individueel kluisje moet worden opgeborgen.
3	Een permanente nota opstellen die specifiek betrekking heeft op de voorwaarden voor het opslaan en het bewaren van wapens binnen de eenheid, met alle nauwkeurige en uniforme richtlijnen dienaangaande, en zorgen voor de correcte verspreiding ervan onder alle medewerkers.
4	De GPI 62 herzien om de toestand van de vuurwapenkamer tijdens de opslag te verduidelijken. (Vacuüm van de kamer : patroon niet in de kamer).
5	Herinneren aan de normen over het exclusieve opslaan van de wettelijk voorgeschreven wapens van politieambtenaren in individuele kluisjes en in andere kluisen die worden gebruikt voor het opslaan van munitie en het collectieve wapen.
6	Een aan de plaatselijke omstandigheden aangepaste procedure vastleggen, die zo moet zijn opgezet dat: <ul style="list-style-type: none"> - de toegang tot de opslagruimte uitsluitend is voorbehouden aan bevoegd personeel; - de toegangen worden gecontroleerd; - het aantal opgeslagen wapens gemakkelijk kan worden gecontroleerd; - misbruik door onbevoegd personeel onmogelijk is; - de sleutels niet op de deur van de wapenkamer blijven.
7	Een duidelijke procedure vastleggen voor het nemen en het terugleggen van alle soort bewapening , waarbij het personeel zorgvuldig een register moet invullen voor het nemen en het terugleggen van wapens, met vermelding van de naam van de gebruiker, de datum van afgifte/invoer, het merk, type en serienummer, en het aantal patronen. Eén van de doelstellingen van dit register is de plaatselijke verantwoordelijke in staat te stellen de toewijzing en opslag van de bewapening van de eenheid te allen tijde te controleren. Het register wordt weergegeven op de opslagplaats.
8	Een inventaris van individuele dienstwapens opmaken en deze ophangen in de opslagplaats. Deze inventaris omvat a) alle individuele dienstwapens die er worden bewaard, b) de naam van elke gebruiker en het individuele kluisjesnummer dat aan de gebruiker is toegekend, en c) het serienummer van het wapen zoals opgenomen in het centrale wapenregister (CWR).
9	De brandkast moet uit de buurt van de ingang worden gehouden, mag tevens niet op de begane grond noch aan een buitenmuur van het gebouw worden geïnstalleerd. Indien dit niet het geval is, moet men in alle ernst overwegen om dit alsnog te doen om aan de normen tegemoet te komen.
10	Beveiligde wapenkamers die niet zichtbaar zijn voor het publiek ter beschikking stellen van het personeel. Tevens elke aanwijzing vermijden waardoor buitenstaanders de wapenkamer in het gebouw zouden lokaliseren. (Bijvoorbeeld op veiligheidsplannen die in openbare ruimten van het politiegebouw zijn opgehangen).

11	De wapenkamer uitrusten met een anti-inbraakdeur voorzien van een meerpunts veiligheidsslot, te openen door middel van een badge of individuele code.
12	Er altijd voor zorgen dat, als er geen individuele badge- of codetoegangssysteem is geïnstalleerd, elke medewerker zijn of haar individuele openingsleutel zorgvuldig bewaart .
13	Ervoor zorgen dat leidinggevenden de medewerkers regelmatig aanmoedigen om hun individuele sleutels op een veilige plaats die alleen zij kennen te bewaren.
14	Ter bescherming van de wapenkamer aan de buitenzijde van de ramen vast bevestigde metalen tralies of vast traliewerk voorzien.
15	Brandkasten die niet zwaar genoeg gebouwd zijn, stevig aan de vloer of de muur verankeren.
16	De lokalen/meubels waarin politiewapens zijn opgeslagen, zoveel mogelijk beveiligen met een inbraakalarmstelsel .
17	Een camerabewakingssysteem in de wapenkamer installeren.
18	Een controlefunctie verzekeren door steekproefsgewijze controles uit te voeren op de aanwezigheid van dienstwapens in de individuele kluisen van personeelsleden wanneer zij geen dienst hebben. De personeelsleden van tevoren duidelijk en formeel mededelen dat dergelijke controles regelmatig kunnen worden uitgevoerd en dat de leidinggevenden voor dit doel ook over de reservesleutels van de afzonderlijke kluisjes beschikken.
19	Zorgen voor een afzonderlijke opslagruimte voor elk type wapen (collectief of individueel) en ze fysiek van elkaar scheiden.
20	Alle wapens en munitie die niet langer nodig zijn voor dienstdoeleinden zo snel mogelijk afvoeren.
21	Steekproefsgewijze controles uitvoeren op de aanwezigheid van reservewapens die in kluisen zijn opgeslagen op basis van de inventaris die op de opslagplaats moet worden geplaatst.
22	De verantwoordelijke van de specialisten geweldbeheersing met vuurwapen of de wapenmaker regelmatig aansporen om de opgeslagen reservewapens naar behoren te beheren.
23	De essentiële kenmerken van alle dienstvuurwapens die de eenheid bezit grondig in het CWR registreren.

4. IN BESLAG GENOMEN OF VRIJWILLIG AFGESTANE WAPENS

4.1. CONTEXT

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen gerechtelijke inbeslagneming van een wapen (uitgevoerd na vaststelling van een strafbaar feit door de bevoegde autoriteit), administratieve inbeslagneming (uitgevoerd preventief ter bescherming van de openbare orde), het vrijwillig afstaan en het tijdelijk opbergen van een wapen zonder dat er een strafbaar feit is gepleegd.

Ter herinnering: de GPI 62 schrijft voor dat in politiegebouwen alleen de hoeveelheid wapens beschikbaar mag zijn die noodzakelijk is voor een efficiënte uitvoering van de politietaken.²⁶ Dit geldt ook voor het opslaan van in beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens en munitie. In het geval van in beslag genomen wapens die bij de griffie kunnen worden gedeponereerd, moet dit zo spoedig mogelijk gebeuren.²⁷

4.2. BEVINDINGEN

De AIG stelde soms de **aanwezigheid** vast **van grote hoeveelheden** munitie en/of wapens die gedurende een lange periode waren in beslag genomen of vrijwillig waren afgestaan.

Zo nu en dan worden deze wapens niet geëtiketteerd en/of geïnventariseerd, hetgeen ook elke vorm van controle op het opslaan en de traceerbaarheid van inbeslagnemingen verhindert. De bestemming van sommige wapens is niet altijd bepaald: verwijdering voor vernietiging of voor overdracht aan de griffie. Het was niet altijd mogelijk vast te stellen of de gevaarlijkheid van de opslag- en de bewaringsomstandigheden correct waren beoordeeld.

Ten slotte vestigt de AIG de aandacht op het belang van het actualiseren van het CWR voor elk in beslag genomen of afgestane wapen in functie van de voorziene bestemming, wanneer dit onder de verantwoordelijkheid van de politiedienst valt.

De GPI 62 legt geen de **maximumhoeveelheid** wapens of munitie op die in de politiegebouwen mag worden opgeslagen.

Dit vormt echter een **specifiek risico** waarmee de leidinggevenden van elke politieorganisatie rekening moeten houden. Wij nodigen hen dan ook uit dit risico te onderkennen en de **nodige preventieve maatregelen** te nemen, met name door hun aanpak te ontwikkelen in het kader van de welzijnswetgeving en de regionale milieuvorschriften.

De GPI 62 pleit voor de **tijdelijke** opslag van in beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens in een politieke infrastructuur, zonder het tijdelijke karakter ervan te omschrijven. Het is echter van essentieel belang dat de periode van opslag van deze vuurwapens zo kort mogelijk is om een goed beheer van de risicopreventiemaatregelen te waarborgen.

²⁶ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 2, art. 7.

²⁷ *Ibidem*, blz. 11.

In beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens moeten bij voorkeur worden opgeslagen **in andere lokalen of meubilair** dan de reglementaire politiewapens. In ieder geval moeten ze op een veilige plaats worden bewaard.²⁸ De AIG heeft soms vastgesteld dat dit soort wapens wordt opgeslagen in dezelfde lokalen of in dezelfde meubilair (wapenkamer of brandkast) als die welke worden gebruikt voor het opslaan van de reglementaire politiebewapening (individuele of collectieve wapens) of in de individuele kluisjes van medewerkers. Dezelfde vaststelling werd gedaan voor in beslag genomen lange wapens, die soms werden opgeborgen in de brandkoffer die bestemd is voor het opslaan van de collectieve wapens van de eenheid.

De AIG ontkent niet dat een leidinggevende een **opportuïteitsbeslissing** kan nemen waarbij het opslaan van dit type wapen wordt toegestaan in dezelfde ruimten of in dezelfde opslagplaats als die welke voor het opslaan van de reglementaire politiebewapening worden gebruikt. Bij voorbeeld wanneer het, met name wegens de configuratie van het gebouw, niet mogelijk is ze elders op te slaan. Deze opportuïteitsbeslissing moet evenwel voldoen aan de vereisten van de GPI 62, zodat de nodige interne maatregelen worden getroffen om elke verwarring met politiewapens, elk misbruik, of het verdwijnen van de wapens te voorkomen.²⁹

Anderzijds moet de opslag van in beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens in een individuele kluis sterk worden ontraden, aangezien dit soort opslag waarschijnlijk een aanzienlijk risico van verwarring met de politiebewapening inhoudt.

In beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens mogen nooit worden opgeslagen *in* geladen of gewapend *toestand*.³⁰ De AIG heeft nooit een afwijking van deze bepalingen vastgesteld, maar merkt op dat de kwestie van **de lege kamer voor** het opslaan en het bewaren van dit soort wapens in de omzendbrief wordt gespecificeerd, terwijl dit niet het geval is voor het opslaan van dienstwapens.

4.3. AANBEVELINGEN

Nr	Aanbeveling
1	Geen grote hoeveelheden in beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens en munitie in opslag- en bewaarplaatsen laten opstapelen.
2	Het gevaar van het opslaan en het bewaren van in beslag genomen of vrijwillig afgestane munitie beoordelen in het licht van de omstandigheden van opslag, opberging en bewaring.
3	Overeenkomstig het wettelijk kader, afgestane wapens en munitie, inclusief dienstwapens die verouderd zijn en waarvan de aanwezigheid niet langer gerechtvaardigd is, zo snel als mogelijk afvoeren en zorgen voor de vernietiging ervan door de bevoegde diensten.
4	De procedure voor de inbeslagneming en het in bewaring stellen van wapens en munitie te eerbiedigen overeenkomstig de richtlijnen van het parket.

²⁸ *Ibidem*, blz. 11.

²⁹ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 2, art. 7.

³⁰ *Ibidem*, blz. 11.

5	De termijn van het opslaan en het bewaren van in beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens tot het strikte minimum beperken.
6	De in beslag genomen of afgestane wapens bij voorkeur opslaan in andere lokalen of meubilair dan die welke worden gebruikt voor het opslaan van reglementaire politiewapens.
7	Voldoen aan de in de GPI 62 voorgeschreven risicopreventiemaatregelen , die inhouden dat de nodige organisatorische maatregelen moeten worden genomen (a) om verwarring tussen in beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens en de politiebewapening, (b) misbruik of (c) verdwijning van wapens te voorkomen.
8	Handvuurwapens of andere verboden wapens die in beslag zijn genomen of vrijwillig zijn afgestaan niet in een individueel kluisje voor persoonlijk gebruik bewaren om verwarring met de individuele dienstbewapening te voorkomen.
9	In beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens zodanig opbergen dat zij niet onmiddellijk kunnen worden gebruikt .
10	In beslag genomen lange wapens opbergen op een specifieke plaats en vooral buiten de kluisen die bestemd zijn voor collectieve en individuele dienstwapens.
11	Een duidelijke procedure ontwikkelen voor a) de inbeslagneming van wapens, b) de wijze waarop en de plaats waar ze worden opgeslagen, c) de procedure voor het deponeren van de wapens bij de griffie of de teruggave, en d) de formaliteiten voor de toegang tot de kluis waar ze worden bewaard.
12	Elk in beslag genomen wapen systematisch etiketteren met ten minste merk en type, serienummer, dossiernummer, datum en plaats van inbeslagneming, de identiteit van de persoon betrokken bij de inbeslagneming, de verantwoordelijke van de inbeslagneming en de reden voor de inbeslagneming.
13	Een inventaris van in beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens up-to-date houden en deze in de opslag- en bewaringsruimte laten. (In aanvulling op de geïnformateerde inventaris).
14	Een periodieke controle verrichten van in beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens op basis van de inventaris die wordt bijgehouden en aanwezig is op de plaats van opslag en bewaring.
15	In beslag genomen of vrijwillig afgestane wapens nooit geladen en gewapend opbergen.
16	De CWR voor elk in beslag genomen of afgestane wapen systematisch bijwerken in functie van de voorziene bestemming, als dit onder de verantwoordelijkheid van de politiedienst valt.

5. BEVEILIGING VAN DE WAPENS IN DE DIENSTVOERTUIGEN

5.1. CONTEXT

Tijdens haar inspectiebezoeken heeft de AIG bijzondere aandacht besteed aan de voorzorgsmaatregelen die zijn genomen ter bescherming van collectieve wapens die in dienstvoertuigen worden achtergelaten. Dit soort wapens mag van buitenaf niet zichtbaar zijn en het personeelslid moet alle middelen waarover het beschikt aanwenden om diefstal ervan te voorkomen. Het mag niet geladen of gewapend zijn.³¹

De AIG ging niet alleen na of in de dienstvoertuigen middelen aanwezig zijn voor de veilige opslag van een collectief wapen, maar ook of er geformaliseerde instructies bestaan over de toepassingsvoorwaarden wanneer een collectief wapen voor de uitvoering van opdrachten wordt vervoerd.

5.2. BEVINDINGEN

De AIG heeft regelmatig vastgesteld dat er geen schriftelijke richtlijn of procedure bestaat waarin het in ontvangst nemen en overdragen van een collectief wapen, en ook de opdrachten waarvoor dit type wapen mag worden gedragen, formeel worden vastgelegd.

5.3. AANBEVELINGEN

Nr	Aanbeveling
1	Dienstvoertuigen uitrusten met een speciaal vergrendelingsysteem dat plaats biedt aan een collectief wapen.
2	Kiezen voor een systeem dat het wapen aan het oog onttrekt .
3	Ervoor zorgen dat het collectieve wapen niet geladen of gewapend is.
4	Formeel in een permanente richtlijn vastleggen voor welke type opdracht een collectief wapen mag worden meegenomen en welke instructies moeten worden gevolgd voor het nemen, het terugleggen en het opslaan ervan in dienstvoertuigen.
5	Regelmatig toezien op de correcte toepassing van de richtlijnen.

³¹ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 3.

6. OPSLAAN VAN MUNITIE

6.1. CONTEXT

Met name staat in de GPI 62 dat opgeslagen munitie om veiligheidsredenen gescheiden moet worden gehouden van wapens, en dat het a) ten stelligste aanbevolen is de hoeveelheid munitie te beperken tot de operationele behoeften van de eenheid³² en b) noodzakelijk is om de goede bewaring van de munitie te waarborgen.³³ In de GPI 62 wordt geadviseerd oefenmunitie niet te mengen met andere munitie en de munitie in aparte loten op te slaan³⁴.

6.2. BEVINDINGEN

De AIG heeft vastgesteld dat sommige politiediensten grotere **hoeveelheden** munitie opslaan dan nodig is voor de operationele behoeften. Deze overmaat brengt een risico mee in verband met a) het gebrek aan ruimte om ze op te slaan en b) de goede bewaring ervan door een goede opslag. De munitiekast moet zich bevinden op een plaats die niet toegankelijk is voor het publiek. De voorschriften over de bescherming van speciaal beveiligde lokalen of meubilair waarin wapens worden opgeborgen, zijn van toepassing op munitiekasten.³⁵

Sommige politiediensten kiezen ervoor hun personeel een doos van 50 patronen te geven. Wanneer beide magazijnen van het individuele dienstwapen volledig geladen zijn, wordt het overschot vaak **samen met het individuele vuurwapen** in het individuele kluisje bewaard.

Tenslotte wordt 'oefen' munitie niet altijd **gescheiden van 'dienst' munitie** en soms opgeslagen in een onbeveiligde ruimte die voor iedereen toegankelijk is. Deze situatie, die niet in overeenstemming is met de veiligheidsprincipes van de omzendbrief, kan ook leiden tot verwarring over het gebruik van het juiste type munitie.

³² De operationele eisen verschillen van eenheid tot eenheid. In de omzendbrief GPI 62 wordt geen hoeveelheid aangegeven die niet mag worden overschreden. De operationele behoeften moeten dus vooraf door de plaatselijke verantwoordelijke worden bepaald.

³³ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 5.

³⁴ *Ibidem*, blz. 12.

³⁵ *Ibidem*, blz. 12.

6.3. AANBEVELINGEN

Nr	Aanbeveling
1	Munitie bewaren op een veilige plaats , niet zichtbaar en niet toegankelijk voor het publiek.
2	Overtollige munitie van de individuele dotatie centraliseren en op een veilige plaats die door de specialist in geweldbeheersing met vuurwapens of de wapenmaker beheerd wordt, onderbrengen zodat elk medewerker alleen patronen voor zijn eigen laders bewaart.
3	Niet meer munitie dan nodig is voor de operationele behoeften van de eenheid in het gebouw bewaren.
4	De toegang tot de munitieopslagruimte beperken tot bevoegde personen en onder de verantwoordelijkheid van de specialist in geweldbeheersing met vuurwapen, de wapenmaker of de bevoegde logistiek medewerker <i>stellen</i> .
5	Een inventaris bijhouden van het aantal munitie in opslag.
6	Zorgen voor de goede bewaring en opslag van de verschillende soorten munitie (oefenmunitie of dienstmunitie) door ze in aparte en fysiek identificeerbare loten en op een duidelijke en ondubbelzinnige wijze op te slaan.

AUG

7. PROCEDURES EN RICHTLIJNEN

7.1. EXTERNE EN INTERNE RICHTLIJNEN

7.1.1. CONTEXT

De leden van de politiediensten dienen de richtlijnen die van toepassing zijn op de gehele GPI (externe richtlijnen) te kennen en deze na te leven. De AIG heeft vastgesteld dat de richtlijnen voor de juiste toepassing van de GPI 62 in sommige gevallen onvolledig of onbestaand zijn en daarom niet door iedereen volledig worden begrepen en toegepast. Het is daarom van essentieel belang dat de leidinggevenden over de in de circulaire vervatte verplichtingen communiceren door deze te formaliseren **via richtlijnen** (interne richtlijnen).

7.1.2. BEVINDINGEN

De AIG stelde vast dat de interne richtlijnen niet altijd doeltreffend worden gecommuniceerd. Bij sommige politiediensten waren ze **moeilijk toegankelijk** omdat ze bedolven waren onder een veelheid van informatie en verspreid waren over vele communicatiekanalen. Vaker wel dan niet hadden deze interne richtlijnen de vorm van schriftelijke nota's en/of e-mails die onder alle personeelsleden werden verspreid. Sommige leidinggevenden menen dat deze methode doeltreffend is om alle medewerkers op de hoogte te houden. Het exclusieve gebruik van deze wijze voor de verspreiding van informatie is echter niet voldoende om ervoor te zorgen dat de informatie door iedereen wordt ontvangen en begrepen.

Sommige eenheden gebruiken het intranet voor de verspreiding van hun dienstnota's. Het voordeel van een dergelijk instrument is dat het opzoeken op basis van trefwoorden mogelijk maakt, wat het zoeken naar informatie vergemakkelijkt. De AIG stelde echter vast dat het intranet in sommige eenheden verouderde instructies bevatte die niet waren verwijderd. In dit geval kan een medewerker die naar een richtlijn zoekt, een ingetrokken dienstnota vinden en deze per vergissing naleven. Het is dan ook van essentieel belang dat de intranetbeheerder ervoor zorgt dat alle verouderde nota's zorgvuldig worden verwijderd en dat alleen actuele richtlijnen worden bewaard.

7.1.3. AANBEVELINGEN

Nr	Aanbeveling
1	Het verduidelijken van de instructies van de GPI 62, met name deze over het opslaan en het bewaren van wapens alsook deze over het melden van incidenten, door deze volledig om te zetten in richtlijnen en procedures die opgenomen worden in een permanente nota of een addendum bij het huishoudelijk reglement (ROI).
2	Deze richtlijnen op doeltreffende wijze aan alle personeelsleden medelen via het meest geschikte kanaal en ze bij elke gelegenheid (bv. briefings, vergaderingen, enz.) op een meer persoonlijke manier toelichten.
3	Toezien op de toepassing van de richtlijnen door steekproefsgewijze controles op de naleving ervan te organiseren.
4	De intranetbeheerder sensibiliseren om verouderde documenten te verwijderen zodat alleen actuele richtlijnen bewaard blijven.

7.2. MACHTIGING OM BEWAPENING BUITEN DE DIENST TE DRAGEN

7.2.1. CONTEXT

De algemene richtlijn voorziet in een **verbod** op het dragen van wapenarij buiten de dienst. Dit verbod heeft dus impliciet betrekking op aanverwante activiteiten, namelijk vervoer en opslag. In bijzondere omstandigheden die verband houden met de uitvoering van de dienst³⁶, kan de autoriteit³⁷ een lid van het operationele personeel evenwel een machtiging geven³⁸ om buiten de dienst zijn of haar persoonlijke wapenarij te dragen. Deze machtiging is onderworpen aan een procedure die is omschreven in de omzendbrief GPI 62.³⁹

7.2.2. BEVINDINGEN

In sommige politiediensten was deze procedure nergens formeel vastgelegd, noch in het ROI, noch in een permanente nota. Het is echter van essentieel belang dat de procedure voor het verlenen van een dergelijke machtiging formeel wordt vastgelegd en dat elke toelating wordt bevestigd door een schriftelijk document in tweevoud dat door beide partijen wordt ondertekend.

Bezochte eenheden beschikten niet over een bijgewerkte lijst van medewerkers die buiten de dienst hun individuele wapenarij mochten dragen. Dit gebrek doet de vraag rijzen naar de opvolging van en het toezicht op de machtigingen die binnen de eenheid worden afgegeven.

³⁶ De bijzondere omstandigheden moeten uitsluitend gebaseerd zijn op de behoeften en belangen van de dienst.

³⁷ De commissaris-generaal of directeur-generaal voor de Federale Politie en de korpschef voor de Lokale Politie.

³⁸ Deze machtiging moet schriftelijk, tijdelijk en individueel zijn.

³⁹ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 6, deel 1, art. 3.

7.2.3. AANBEVELINGEN

Nr	Aanbeveling
1	De procedure voor een machtiging voor het dragen van wapeniging buiten de dienst formeel vastleggen in een permanente nota of in het ROI, overeenkomstig de richtlijnen van de omzendbrief GPI 62.
2	Een machtigingsdocument dat door beide partijen moet worden ondertekend opstellen. Een kopie wordt bewaard door de autoriteit die de vergunning heeft afgeleverd, zodat er altijd een bewijs is van de machtiging en de daaraan verbonden voorwaarden.
3	Een bijgewerkte lijst opstellen van medewerkers die hun persoonlijke wapeniging buiten dienst mogen dragen.

7.3. ONTNEMING EN TERUGGAVE VAN DE INDIVIDUELE BEWAPENING

7.3.1. CONTEXT

De procedure voor het ontnemen en teruggeven van wapeniging aan een personeelslid is beschreven in de omzendbrief GPI 62, met name wanneer het voorhanden hebben of het dragen van de wapeniging door een personeelslid een gevaar betekent wegens verschillende omstandigheden.⁴⁰

Tijdens de inspecties op het terrein werd de AIG vaak verteld dat deze procedure werd toegepast in overeenstemming met de voorschriften van de omzendbrief GPI 62. De AIG stelde echter regelmatig vast dat er over dit onderwerp geen formele richtlijn bestond, noch in het ROI, noch in een dienstnota.

7.3.2. AANBEVELINGEN

Nr	Aanbeveling
1	De procedure voor het ontnemen van individuele wapeniging formeel vastleggen in een permanente nota of in het ROI.
2	De leden van de hiërarchische lijn, de operationele verantwoordelijken en de geweldbeheersingsspecialisten sensibiliseren om de geschikte procedure voor het ontnemen en de teruggave van de individuele wapeniging toe te passen.

⁴⁰ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 3, art. 1.

7.4. MELDING VAN INCIDENTEN

7.4.1. CONTEXT

De omzendbrief GPI 62 geeft de AIG een opdracht⁴¹ met het oog op toezicht, beheer en kwalitatief en kwantitatief analyse van de incidenten⁴².

Los van het gerechtelijk of administratief onderzoek moeten de personeelsleden **aan hun functionele autoriteit onverwijld** elke schietincident **melden** alsook elke diefstal, elke verlies of elke beschadiging van de bewapening die hen werd gegeven.⁴³ Deze meldingsplicht strekt zich uit tot elke gebeurtenis die gepaard gaat met gewelddaden waarbij al dan niet gebruik is gemaakt van de politiebewapening, interventietechnieken of -tactieken.⁴⁴

In **eerste instantie** moeten de bevoegde gerechtelijke en administratieve autoriteiten en de plaatselijke preventiediensten onmiddellijk worden **ingelicht**.⁴⁵

In de tweede plaats zijn er **twee soorten meldingen**: a) de melding vanuit dwingend operationeel oogpunt⁴⁶ aan de Directie van de Operaties inzake Bestuurlijke politie (DAO) en b) de administratieve mededeling⁴⁷ aan de Algemene Directie Middelen- en informatiebeheer (DGR).

Dringende operationele melding in real time aan de DAO is alleen verplicht en systematisch voor het in werk stellen van politieprocedures die een onmiddellijke en snelle reactie of het inzetten van gespecialiseerde steun vereisen.

Anderzijds is de **administratieve melding** aan DGR **systematisch en verplicht**, ongeacht of zij al dan niet werd voorafgegaan door een dringende operationele melding. Het is een uitgebreidere en omstandige mededeling in het perspectief van een kwantitatieve en kwalitatieve analyse en het

⁴¹ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 4.

⁴² In de omzendbrief wordt een incident gedefinieerd als elke gebeurtenis die gepaard gaat met gewelddaden, al dan niet met gebruikmaking van politiebewapening, interventietechnieken of -tactieken, en ook diefstal of verlies van onderdelen van politiebewapening, munitie of beschermingsmiddelen zoals kogelvrije vesten (lichaamsuitrusting).

⁴³ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 4, art. 1.

⁴⁴ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 4, art. 2.

⁴⁵ Incidenten waarbij geweld en met name wapens worden gebruikt, moeten worden gemeld aan diverse administratieve en gerechtelijke instanties volgens de procedures voorzien in het kader van andere wettelijke bepalingen, zoals de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, het Koninklijk Besluit van 27 maart 1998 betreffende de Interne Dienst voor preventie en bescherming op het Werk, het koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende de opdrachten en de werking van de Comités voor preventie en bescherming op het werk, het koninklijk besluit van 24 februari 2005 houdende diverse bepalingen ter bestrijding van de ernstige arbeidsongevallen en vereenvoudiging van de arbeidsongevallenaangiften, het Wetboek van Strafvordering en de Wet op het politieambt.

⁴⁶ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 4, art. 3.

⁴⁷ Omzendbrief GPI 62, HOOFDSTUK 4, art. 4.

nemen van latere maatregelen, met name op het gebied van preventie met betrekking tot welzijn⁴⁸ en optimalisering van de opleiding.

7.4.2. BEVINDINGEN

Om haar taak te kunnen vervullen, moet de AIG op de hoogte worden gebracht van alle meldingen. Zij is dus afhankelijk van de informatie die haar door de DAO en de DGR wordt doorgegeven, maar ook, stroomopwaarts, van de systematische opstelling van een melding door de politiediensten wanneer zich een incident voordoet. In dit verband kan de AIG met zekerheid stellen dat zij geen volledig en correct overzicht heeft van alle incidenten, deels omdat geweldsincidenten niet worden geregistreerd, maar ook vanwege het risico van meervoudige registraties via verschillende kanalen.

Dit probleem werd in 2014 bevestigd door het Permanent Comité van toezicht op de politie (Comité P)⁴⁹. Eveneens in 2018 meldde het Comité P dat het na een toezichtonderzoek naar verschillende vormen van geweld tegen leden van de Brusselse politiediensten niet mogelijk was om **een duidelijk beeld te krijgen van het fenomeen en de impact ervan** op de politie bij gebrek aan volledige gegevens⁵⁰.

Deze situatie heeft een negatieve invloed op de betrouwbaarheid van het toezicht op geweld door/tegen politieambtenaren, die van essentieel belang is voor de kwalitatieve en kwantitatieve observatie van de ontwikkeling van veiligheidsfenomenen. Voorts zou de strategische en operationele aanpak kunnen worden aangepast aan de gehele veiligheidsketen, met inbegrip van opleiding en preventie- en beschermingsinstanties.

De AIG constateerde bovendien **problemen met de volledigheid van de informatie** in de toegezonden meldingen, in die zin dat niet altijd alle essentiële elementen van informatie worden vermeld. Zo merkte de AIG op dat niet was aangegeven tot welke afdeling het bij het incident betrokken personeelslid behoorde⁵¹, een belangrijk gegeven voor een correcte analyse.

Ook de veelheid van bestaande communicatiekanalen voor de toezending van meldingen aan de verschillende ontvangers houdt een risico in van onvolledige informatie. Naast het sturen van een e-mailformulier naar de DAO en DGR is het mogelijk om het gebruik van geweld door/tegen politieambtenaren te melden door het invullen van het MISI-programma⁵². De aldus verzamelde gegevens worden gebruikt om statistieken op te stellen die kunnen worden geraadpleegd via WikiPol.⁵³

⁴⁸ Zie de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers; het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende de Interne Dienst voor preventie en bescherming op het werk; het koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende de opdrachten en de werking van de Comités voor preventie en bescherming op het werk; het koninklijk besluit van 24 februari 2005 houdende diverse bepalingen ter bestrijding van de ernstige arbeidsongevallen en vereenvoudiging van de arbeidsongevallenaangiften.

⁴⁹ Vaste Comité P, Monitoring van het fenomeen van geweld tegen politieambtenaren, Comité P 2014, blz. 12 punt 2.5.1.

⁵⁰ Vaste Comité P, Geweld tegen de politiediensten, Comité P 2018, blz. 6 punt 3.3.2.

⁵¹ Verslag Bijzondere Bijstand in de Lokale Politie-Terugblik op 2020 op <http://www.aigpol.be>.

⁵² MISI (Melding van Incidenten / Signalement des Incidents) is een registratie-instrument, geïntegreerd in ISLP en FEEDIS, waarmee geweld tegen de politie, geweld door de (gerechtelijke) politie en diefstal/verlies van politie-uitrusting kunnen worden geregistreerd op basis van drie aankruisvakjes.

⁵³ WikiPol is het kennis- en informatieplatform van de geïntegreerde politie.

De informatie die de AIG bereikt is zeer divers, gaande van een gedetailleerde verklaring tot een eenvoudige e-mail van een paar regels. Onder deze omstandigheden is het voor de AIG onmogelijk om algemene conclusies te trekken en passende aanbevelingen te doen.

Ten slotte bepaalt de GPI 62 dat de melding aan DGR gebeurt in het perspectief van het toezicht, het beheer en de kwalitatieve en kwantitatieve analyse van de gebeurtenissen door de bevoegde politiediensten. Van de betrokken diensten noemt de GPI 62, de Directie van de Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk (CGWB), de Nationale Politieacademie (ANPA) en de AIG.

In de praktijk betekent dit dat DGR alle meldingen ontvangt alvorens ze naar deze drie diensten te sturen. Deze tussenstap houdt **het risico in dat de informatie verloren gaat** en verlengt de keten van informatieoverdracht.

Het **beheers- en analyseproces** dat door deze drie actoren moet worden gevolgd, is niet in de omzendbrief vastgelegd. Het is echter een kritische succesfactor voor de efficiënte verwezenlijking van de gewenste doelstellingen van de autoriteit.

Onder meer in het licht van het bovenstaande, vraagt de AIG zich af wat de toegevoegde waarde is van haar huidige rol zoals die in de omzendbrief GPI 62 is voorzien.⁵⁴ Wat haar toekomstige activiteiten betreft, wenst de AIG haar externe toezicht en controle te kunnen uitoefenen **vanuit een 3de-lijnspectief**, om niet te interfereren met de rol van de leidinggevenden en van de politieorganisatie met betrekking tot de 1ste en 2de lijn van organisatiebeheersing.⁵⁵

⁵⁴ Actieplannen van de Directie Audit en Inspectie: 2021, *een jaar in transitie – Voorstel 10-puntenplan 2021*, blz. 8 en 2022, *een jaar gericht naar de toekomst*, blz. 15 (ongepubliceerd).

⁵⁵ Rondzendbrief CP3 betreffende organisatiebeheersing in de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus en de CP3-handleiding via de website <http://www.aigpol.be>.

Het uitgangspunt van het "Three Lines Model" (van het Institute of Internal Auditors) is dat de eerste lijn verantwoordelijk is voor zijn eigen processen. Daarnaast moet er een functie zijn die de eerste lijn ondersteunt, adviseert, coördineert en ervoor zorgt dat zij haar verantwoordelijkheden voor de organisatiebeheersing daadwerkelijk vervult. Dit is de tweede lijn, samen met de eerste lijn vormt zij het management. Tenslotte is het wenselijk dat er een functie is die controleert of de interactie tussen de eerste en tweede lijn goed functioneert en die een objectief en onafhankelijk oordeel geeft met mogelijkheden voor verbetering. Deze functie is de derde lijn.

7.4.3. AANBEVELINGEN

Nr	Aanbeveling
1	De GPI 62 herzien om een incidentenanalyseproces en de rol van elke daarbij betrokken actor te definiëren.
2	Een alomvattende en geïntegreerde aanpak ontwikkelen voor het verzamelen (centraal register) en analyseren van informatie in het kader van geweldbeheersing in het algemeen en het melden van incidenten in het bijzonder.
3	Deze informatieverzameling en -analyse afstemmen op de principes van de rondzendbrief CP3 betreffende organisatiebeheersing, met name die betreffende risicomanagement .
4	Herinneren aan de normen voor het melden van incidenten overeenkomstig de voorschriften van de GPI 62, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de verplichte en systematische administratieve melding aan DGR en de melding in real time aan DAO voor dringende operationele doeleinden.
5	De hiërarchie herinneren aan haar toezichhoudende rol met betrekking tot de systematische afhandeling van een melding wanneer zich een incident voordoet.
6	Eén enkel IT-platform voor de melding van incidenten (principe van "single record") oprichten binnen de geïntegreerde politie (Lokale en Federale Politie) en dat rechtstreeks kan worden geraadpleegd door de diensten die belast zijn met de analyse ervan.

AAN

8. CONCLUSIE

"Quand on peut prévenir, c'est faiblesse d'attendre."⁵⁶

Jean de Rotrou.

De risico's in verband met de veiligheid van gebouwen enerzijds en het opslaan en het bewaren van de wapening anderzijds zijn divers van aard en vaak gecorreleerd. Hun beheersing is dan ook complex. Alleen voldoen aan de conformiteitspunten van de GPI 62 is niet voldoende om te garanderen dat de risico's zijn afgedekt. Bij de aanpak van dit veiligheidsaspect is **een holistische benadering** nodig. De AIG verzoekt de politiediensten een methodische en systematische aanpak te ontwikkelen om een optimaal veiligheidsniveau te bereiken. De basisprincipes van de rondzendbrief CP3 betreffende organisatiebeheersing, met name het risicobeheer, vormen hier een leidmotief. Het is van cruciaal belang een informatiebeheersproces in te voeren voor de geweldbeheersing in het algemeen en voor de incidentenmelding in het bijzonder.

Bij organisatiebeheer gaat het niet alleen om het opsporen van individuele tekortkomingen van het personeel of om organisatorische en structurele disfuncties nadat een incident heeft plaatsgevonden, maar ook om het implementeren van beheersingsmaatregelen die kunnen voorkomen dat het risico zich voordoet of die de gevolgen voor de organisatie kunnen beperken. Preventieve en detectieve *opsporende(?)* risicobeheersmaatregelen, zowel van materiële als van organisatorische aard, met betrekking tot de beveiliging van politiegebouwen en het veilig bewaren van de wapening en de munitie, kunnen gemakkelijk en tegen geringe kosten worden uitgevoerd als het personeel en vooral de leiding (tone at the top) zich ten volle bewust zijn van het belang van **risicobeheersing** en van de noodzaak om dit te allen tijde te bevorderen.

Veiligheid is een zaak van iedereen en gaat iedereen aan. Hoewel de GPI 62 gericht is tot politieambtenaren, zijn de regels die het voorschrijft ook bedoeld om burgers te beschermen. Veiligheid is dus om fysieke, psychologische, juridische en sociologische redenen een belangrijke kwestie. Het is dan ook van essentieel belang belanghebbenden buiten de politie te betrekken bij een **integrale en geïntegreerde aanpak van de veiligheid**. De AIG moedigt elke politiedienst aan een technisch-preventief beveiligingsplan te ontwikkelen⁵⁷ dat een alomvattende risicoanalyse⁵⁸ omvat voor de beveiliging van het gebouw en de wapenopslagplaatsen.

De AIG herinnert aan de verplichting om een incident systematisch te melden. Dit is de eerste stap in de beheersing van risico's. Daarom dringt de AIG aan op de noodzaak om een efficiënt IT-systeem voor de gehele geïntegreerde politiedienst te ontwerpen. Het is van essentieel belang dat de **informatieflux**

⁵⁶ Vrije vertaling: "Als je het kunt voorkomen, is het zwak om te wachten".

⁵⁷ Het veiligheidsplan wordt opgesteld in samenwerking met de preventieadviseur, de specialist geweldbeheersing, de arbeidsgeneesheer en de personeelsvertegenwoordigers. Het houdt rekening met de welzijnsvoorschriften en de verplichting tot overleg met de sociale partners.

⁵⁸ De risicoanalyse bestaat erin voor elk risico in te schatten welke invloed het heeft op het bereiken van de doelstellingen. Dit helpt het management om een besluit te nemen over de risico's en om de te nemen maatregelen te prioriteren.

permanent wordt **gewaarborgd**, omdat anders in het kader van de GPI 62 het voorziene toezicht, ondoeltreffend wordt.

Zonder een volledige en nauwkeurige gegevensbank komt bovendien **de voortdurende verbetering** van de uitrusting, de technieken en interventietactieken in het gedrang. Dit is geen nieuwe dreiging, aangezien de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken in 2012 het bestaan van een probleem met de melding van gewelddadige gebeurtenissen bevestigde⁵⁹ en de Federale Politie had gevraagd om, in overleg met de Lokale Politie, de problematiek van de melding van incidenten te herzien, zowel kwantitatief als kwalitatief met als doel de politiediensten te sensibiliseren en te herinneren aan de bestaande richtlijnen.

De omzendbrief GPI 62 moet door alle politiediensten gekend en toegepast worden. Om redelijke zekerheid te verkrijgen dat de richtlijnen van deze omzendbrief in elke politiedienst worden nageleefd, is het noodzakelijk dat de leidinggevenden deze intern op *een* efficiënte wijze meedelen. Het is de bedoeling dat iedere medewerker permanent beschikt over geüpdatete informatie over alle geldende richtlijnen. **De controlefunctie van de gehele hiërarchische keten** mag niet worden verwaarloosd en moet worden verzekerd, ieder op zijn eigen niveau en binnen de grenzen van zijn bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Ten slotte mag niet uit het oog worden verloren dat het niveau van een in de risicoanalyse gedefinieerd risico geen constante waarde is. Een breed scala van interne en externe factoren kan de oorzaak zijn van variatie. Het begrip continu verbetering valt daarom niet buiten het bestek van een doeltreffend risicobeheersysteem. Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat de leidinggevenden de uitgevoerde controleacties in het kader van de **monitoring op het organisatiebeheersingssysteem** regelmatig evalueren om deze zo nodig bij te sturen.

∞ *** ∞

⁵⁹ Parlementaire vraag 5-7444 van 28 november 2012 van mevrouw Cécile THIBAUT en antwoord van de minister van Binnenlandse Zaken op 20 maart 2013.